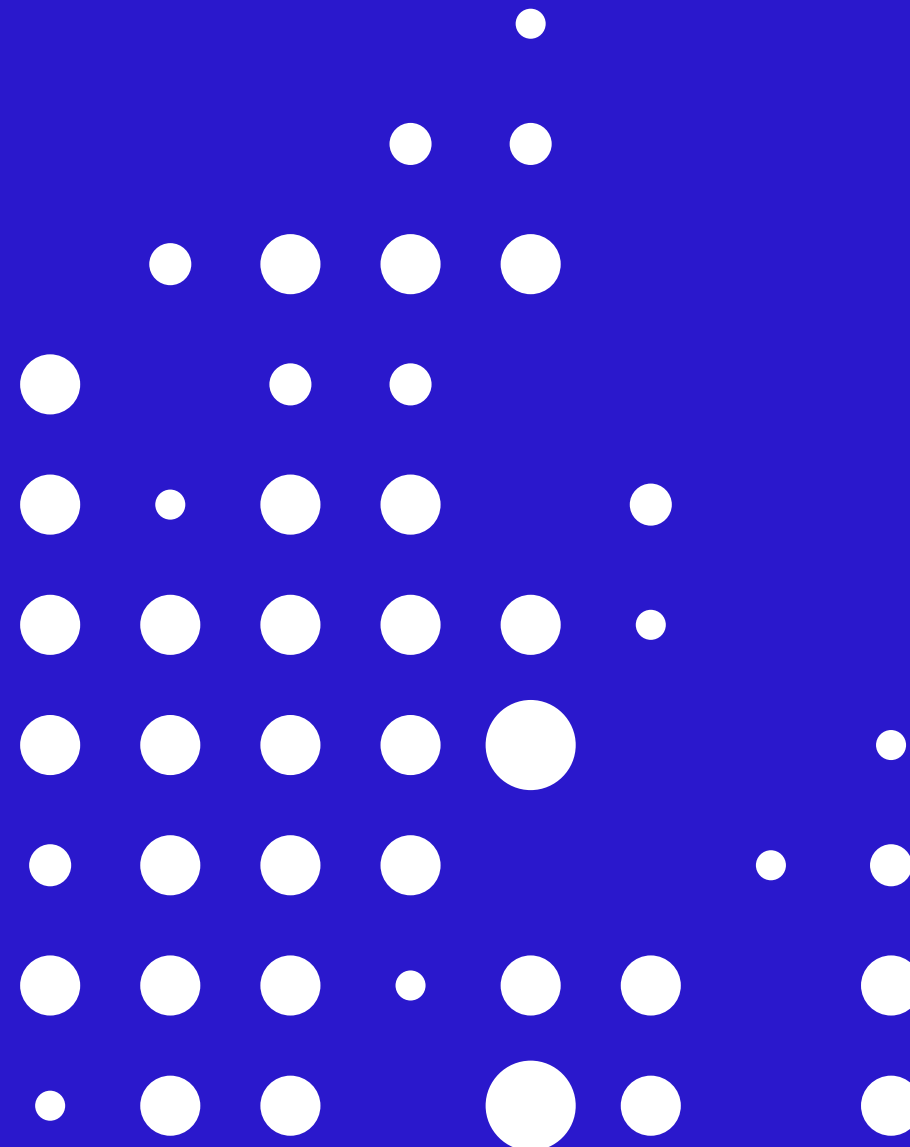

Kan selv/ vil selv

Offentlige opgaver hjemtages i stigende omfang -
Hvordan kan der skabes øget gennemsigtighed
omkring annullationen af udbud?

Tendens: Offentlige opgaver hjemtages i stigende grad

Stadig flere kommuner og regioner vælger selv at løse opgaver, der ellers tidligere har været varetaget af private.

Det stigende antal hjemtagelser betyder øget fokus på grundlaget for den enkelte hjemtagning og beslutningen om at annullere igangværende udbud.

Hos virksomhederne eksisterer der en vis "skepsis" til, hvorvidt ordregivernes oplysninger er pålidelige og troværdige. Kan man stole på de oplysninger/beregninger, som ordregiverne laver?

Et centralt spørgsmål

”Hvordan kan der skabes øget gennemsigtighed omkring annullationen af udbud?”

Hvad er udfordringerne forbundet med et stigende antal hjemtagninger?

- Højere omkostninger for samfundet
- Lavere kvalitet til borgerne
- Mindre innovation på markedet
- Spildte transaktionsomkostninger (hvis hjemtagningen sker i forbindelse med en udbudsproces, der annulleres)

MEN! Hvis det offentlige virkelig er den bedste til at løse opgaven, så skal opgaven naturligvis ikke være på private hænder.

Dansk Erhvervs arbejde på området

- Interesseorganisation for en lang række virksomheder, der samarbejder med det offentlige.
- Arbejder for at øge konkurrenceudsættelsen af offentlige opgaver og for at minimere transaktionsomkostningerne for både virksomheder og ordregivere.
- **Public Watchdog!** Efterprøver grundlaget for ordregivernes beslutning om at annullere udbud og efterfølgende hjemtage offentlige opgaver.

Erfaringerne viser..

Dansk Erhvervs erfaringer viser, at:

- der ofte kan sættes spørgsmålstegn ved om den formelle begrundelse for annullationen *nu* også er den reelle begrundelse,
- forvaltningens kontrolbud eller kontrolberegninger er misvisende eller ufuldstændige,
- det kan være svært at klarlægge beslutningsgrundlaget bag annullationen af et udbud, og at
- der ofte er et stærkt politisk ønske om at hjemtage en opgave – uanset om det indebærer forøgede omkostninger eller dårligere kvalitet.

Kort sagt: Der er behov for at øge gennemsigtigheden, når det offentlige annullerer et udbud med henblik på at hjemtage den udbudte opgave.

Hvad skaber den manglende gennemsigtighed?

Der er navnlig **tre faktorer**, der er medvirkende til, at der er behov for at øge gennemsigtigheden ved annullation af udbud, hvor ordregiver efterfølgende hjemtager opgaven:

- Vide og uskrevne regler om adgangen til at annullere udbud
- Omgåelse af kontrolbudsreglerne
- Uklare rammer for offentlig erhvervsvirksomhed

Vide rammer for annullation af udbud

Ingen udtrykkelig annullationsbestemmelse i udbudsloven.

Annulationer skal være *i overensstemmelse med ligebehandlingsprincippet* og må ikke forfølge *usaglige formål*. Som reglerne er i dag, er det hovedsageligt praksisbestemt, hvornår et formål er usagligt at forfølge.

Bevisbyrden ligger som udgangspunkt på virksomhederne, der skal overfor klagenævnet eller domstolene skal bevise/sandsynliggøre, at (den reelle) baggrund for annullationen er usaglig. Det til trods for, at virksomhederne kun vanskeligt kan danne sig et fuldt overblik over grundlaget for annullationen af et udbud.

Uklare regler for adgangen til at drive offentlig erhvervsvirksomhed

Kommunernes og regionernes adgang til at drive erhvervsvirksomhed er hovedsageligt reguleret af de uskrevne kommunal- og myndighedsfuldmagtsreglerne.

Det er meget vanskeligt for virksomheder (og til tider også for forvaltningerne) at gennemskue om en offentlig erhvervsaktivitet er lovlig.

Behov for klare regler om offentlig erhvervsaktivitet.

Reglerne om kontrolbud er for lette at omgå

Kontrolbudsbekendtgørelsen indeholder regler om, hvilke former for omkostninger, der skal medregnes, når ordregiverne beregner kontrolbud. Reglerne finder dog kun anvendelse, hvis der *rent faktisk* indgives et kontrolbud.

Mange ordregivere vælger i praksis at "nøjes" med at foretage såkaldte "*kontrolberegninger*". På den måde vil ordregiveren ikke være bundet af kontrolbudsbekendtgørelsens regler.

Nye kontrolbudsregler på vej – behov for også at omfatte "*kontrolberegninger*" og sikre inddragelse af OECD's principper om offentlige aktiviteter på kommercielle markeder

Konkret omgåelseseksempel

I forbindelse med tilrettelæggelsen af et udbud på sundhedsområdet valgte en region ikke at afgive *kontrolbud*, men alene at foretage *kontrolberegninger*. Regionen anførte bl.a. følgende som baggrund for denne beslutning:

”Anvendelse af kontrolbud fremfor kontrolberegninger binder regionens handlemuligheder i forhold til, hvad der må anses for mest fordelagtigt og rentabelt for regionen.”

”Kontrolbudsbekendtgørelsens regler for beregning af omkostninger er ikke retvisende i forhold til de faktiske forhold, hvor regionen i forvejen afholder udgifter til infrastruktur og personale, som regionen ikke kan skaffe sig af med ved udlicitering.”

**Og det leder mig tilbage til
hovedspørgsmålet..**

Hvordan kan der skabes øget gennemsigtighed omkring annullationen af udbud?

Hvordan kan der sikres større gennemsigtighed ved annullation af udbud som følge af en beslutning om at hjemtage den udbudte opgave?

Bør der indføres *klare og udtrykkelige regler* om ordregivernes adgang til at annullere udbud? Med sådanne regler kan det f.eks. klarlægges, hvad der nærmere udgør en saglig annullationsgrund.

Bør der stilles et direkte krav om, at annullationen skal være **saglig**?

Hvem bør have *bevisbyrden* for, at annullationen af et udbud er sket på et sagligt grundlag? Kan bevisbyrden vendes?